

Concert zaterdag 19 maart 2011
Vermeer Trio
Lukaskerk, Ermelo

Inhoud

- 2 Programma 19 maart 2011
- 3 Over de musici
- 4-5 Toelichting door Hans Maas
 - a Contactadressen en concertlocaties
 - b Agenda seizoen 2010/11
 - c Vooruitblik programma seizoen 2011/2012

randmeer
concerten

**11e Randmeerconcert - seizoen 2010/2011
zaterdag 19 maart 2011 20.00 uur
Lukaskerk - Ermelo**

Vermeer Trio

Jeroen Bal - piano, Tjeerd Top - viool, Johan van Iersel - cello

Robert Schumann
(1810-1856)

Fantasiestücke in a op. 88 (1842)

- *Romanze. Nicht schnell, mit innigem Ausdruck (Allegretto espressivo)*
- *Humoreske. Lebhaft (Vivace)*
- *Duett. Langsam und mit Ausdruck (Andante espressivo)*
- *Finale. Im Marschtempo (Alla marcia)*

Wolfgang Rihm
(1952-heden)

Fremde Szene II 'Characterstück'(1982-1984)

~ pauze ~

Robert Schumann

Trio voor piano, viool en cello nr 3 in g op. 110 (1851)

- *Bewegt, doch nicht zu rasch*
- *Ziemlich langsam - Etwas bewegter - Tempo I*
- *Rasch - Etwas zurückhaltend bis zum langsameren Tempo - Tempo I*
- *Kräftig, mit Humor*

Het Vermeer Trio

In 2009 richten **Tjeerd Top**, **Johan van Iersel** en **Jeroen Bal** het **Vermeer Trio** op. Met veel enthousiasme en passie beginnen ze aan dit nieuwe avontuur. Het drietal gaat op zoek naar de muzikale grenzen van het triospel. Er is er geen mooier doel dan de verfijnde penseelstreken van Vermeer te vertalen in subtiele klankkleuren!

Pianist **Jeroen Bal** (1973) studeert aan het Conservatorium van Amsterdam bij Jan Wijn, waar hij het UM-diploma in 1998 cum laude behaalt. Hij volgt masterclasses bij György Sebok, György Sandor en Boris Berman. Sinds 1997 is hij correpetitor aan het hierboven genoemde conservatorium.

In 1991 wint Jeroen de 1e prijs op het SJMN Concours en de 2e op het Prinses Christina Concours. Hij dringt door tot de halve finale van het Internationale Franz Liszt Pianoconcours in Utrecht (1996). Met cellist Johan van Iersel ontvangt hij in 1992 de Zilveren Vriendenkrans van de Vereniging Vrienden van het Koninklijk Concertgebouworkest. Ook als pianist van het Escher Trio verovert hij belangrijke prijzen.

Met het Koninklijk Concertgebouworkest speelt Jeroen de grote en gerenommeerde pianosolo uit Petrouschka van Igor Strawinsky, o.l.v. Riccardo Chailly. (kerst 2004) Het concert is live op tv. In 2005 voert hij Petrouschka ook uit o.l.v. Mariss Jansons. Met het KCO maakt hij uitgebreide en succesvolle tournees door Japan en de Verenigde Staten. Met het Escher Trio verwerft hij internationale erkenning tijdens tournees door Duitsland, Tsechië, Noorwegen en de Verenigde Staten en volgt masterclasses bij Isaac Stern, Mstislav Rostropovitsj, Menahem Pressler.

Violist **Tjeerd Top** (1978) studeert bij Qui van Woerdekom en Jaring Walta op het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. In 2000 rondt hij de Eerste Fase met onderscheid af.

In 2001 wint Tjeerd het Oskar Back Concours. Voor de vertolking van een werk van Carlos Micháns ontvangt hij de Kersjes van de Groenekan Prijs, samen met pianiste Mariken Zandvliet. In de series Jonge Meesters en Jonge Nederlanders speelt hij met harpiste Lavinia Meijer. Tjeerd en Lavinia winnen de Fortis Mees/Pierson Award (2007).

Tjeerd soleert bij toonaangevende orkesten en dirigenten, onder wie Hans Vonk, Peter Oundjian, Michael Lankaster en Vassily Sinaisky. Hij maakt tournees door Europa, Amerika en Azië. In Nederland speelt hij regelmatig op verschillende kamermuziekpodia en in diverse series. Sinds 2005 is Tjeerd is plaatsvervangend 1ste concertmeester van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Tjeerd speelt op een Michael Angelo Bergonzi van Het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds. De viool is rond 1750 gebouwd. Herman Krebbers bespeelt het instrument meer dan vijftig jaar.

Cellist Johan van Iersel (1972) studeert bij Elias Arizcuren aan het Utrechts Conservatorium. In 1995 verwerft hij het UM-diploma, met onderscheiding. Hij vervolgt zijn studie bij Philippe Müller aan het Conservatoire National Supérieur de Musique te Parijs. Hij volgt masterclasses bij Heinrich Schiff, Mstislav Rostropovich en Siegfried Palm.

Johan wint prijzen op het Prinses Christina Concours (1990), het Postbank Sweelinck Concours (1992) en het concours van de Stichting Jong Muziektalent Nederland (1991). Samen met pianist Jeroen Bal ontvangt hij in 1992 de Zilveren Vriendenkrans van de Vereniging Vrienden van het Koninklijk Concertgebouworkest. Als cellist van het Escher Trio verovert hij belangrijke prijzen.

Voorafgaand aan het Vermeer Trio speelt Johan in het Escher Trio. Bovendien is hij lid van het Blaeu Strijkkwartet, dat vaak in het binnen- en buitenland optreedt. Hij soleert zeer regelmatig, onder andere bij het Radio Kamer Orkest en het Residentie Orkest. In 1999 is hij bij het Koninklijk Concertgebouworkest solist in de Symfonie Concertante van Haydn. Johan is sinds 1997 plaatsvervangend solocellist bij het Koninklijk Concertgebouworkest.

Johan bespeelt een Francesco Rugieri (Cremona, 1687) uit de collectie van de Stichting Donateurs Koninklijk Concertgebouworkest.

Toelichting 1/2

Aanvankelijk zag het er niet naar uit dat Robert **Schumann** van de muziek zijn beroep zou maken, ook al had hij al vanaf zijn zevende jaar pianoles. Zijn vader was boekhandelaar en uitgever in Zwickau, en zodoende kon hij ook al vroeg een grote belangstelling voor literatuur ontwikkelen. Na zijn eindexamen gymnasium studeerde hij op aandringen van zijn moeder (zijn vader was een paar jaar eerder overleden) enige tijd rechten, zonder veel enthousiasme. In werkelijkheid besteedde hij zijn tijd vooral aan de piano, en ook begon hij te componeren.

Friedrich en Clara Wieck
Reliëf van Gustav Kietz

Toen hij in 1830 eenmaal besloten had toch de weg van zijn hart te volgen nam hij pianoles van Friedrich Wieck in Leipzig. Het ambacht van het componeren probeerde hij zich zelfstandig eigen te maken door het bestuderen van partituren, met name het *Wohltemperierte Klavier* van Bach. Een echte leermeester compositie had hij niet. Misschien duurde het daardoor zo lang voordat hij er toe kwam voor andere instrumenten dan de piano te gaan schrijven. De ambitie om een virtuoos pianist te worden moest hij overigens al spoedig laten varen: hij oefende zo fanatiek met een zelf ontworpen apparaatje om zijn vingers onafhankelijk van elkaar te maken, dat hij een ongeneeslijke blessure opliep. Maar de piano was en bleef zijn instrument, en tot 1840 schreef hij uitsluitend pianomuziek.

Na een jarenlange strijd met zijn beoogde schoonvader trouwde hij in dat jaar met Clara Wieck, de geniale dochter van zijn pianoleraar, en vanaf dat moment begon hij met grote overgave

andere genres te verkennen. In 1840 legde hij zich toe op liederen, in 1841 ontstonden twee symfonieën, en in 1842 legde hij zich toe op kamermuziek. Maar liefst drie strijkkwartetten zagen het licht, een kwintet en een kwartet voor piano en strijkers, en ook een bundel van vier *Fantasiestücke* voor pianotrio die later werden uitgegeven als op. 88. De titel is heel kenmerkend voor Schumann. Vijf jaar eerder had hij al pianostukken zo genoemd, en later zouden nog stukken voor klarinet en piano en een tweede serie voor piano solo volgen. Fantasie was voor de aartsromanticus Schumann een sleutelbegrip. Het staat voor de wereld van de verbeeldingskracht, de droom, het sprookje, waarin de grenzen van het normale en de wetten van de natuur niet altijd gelden, zoals in de verhalen van bijvoorbeeld E.T.A. Hoffmann en Jean Paul Richter, schrijvers die Schumann zeer bewonderde. De combinatie van een suggestieve titel en instrumentale muziek bood hem bij uitstek een mogelijkheid om de fantasie van de luisteraar aan het werk te zetten.

Het eerste stuk is een *Romanze*, als het ware een verhalend gedicht over een liefdesgeschiedenis in een denkbeeldig land en een denkbeeldige tijd. In het tweede stuk, *Humoreske*, lijkt een groepje komedianten zich voor te stellen, waarbij de geestigste van het stel de rij opent en ook het slotwoord spreekt. Het derde deel is een *Duett*, met natuurlijk de viool en de cello als solisten (voor het eerst, want in de eerste twee stukken speelt de piano wel heel sterk de hoofdrol). De *Finale* is een bonte optocht zoals Schumann al eerder had geschreven in werken voor piano, zoals het beroemde *Carnaval*, met een mars als belangrijkste element.

Wolfgang **Rihm** geldt als een van de belangrijkste Duitse componisten van deze tijd, en hij is misschien ook wel de meest productieve. Hij groeide op in Karlsruhe en bezocht daar al tijdens zijn gymnasiumjaren de Hochschule für Musik, waar hij in 1972 afstudeerde in compositie en muziektheorie. Daarna studeerde hij nog verder bij o.a. Karlheinz Stockhausen en Klaus Huber. In 1974 ging zijn orkestwerk *Morphonie – Sektor IV* in première bij de Donaueschinger Musiktage, en vanaf dat moment groeide zijn reputatie snel. Hij kreeg veel opdrachten en zijn talrijke composities werden herhaaldelijk bekroond.

In zijn werk nam Rihm al vroeg afstand van de technieken van de vorige generatie avantgardisten, zoals Stockhausen, die veel gebruik maakten van zelf vooraf opgestelde maar vrij strikte spelregels.

Voor Rihm en veel anderen van zijn generatie komt juist een direct verband tussen de creatieve impuls en het klinkende resultaat op de eerste plaats. Al vroeg leidde dat bij hem tot een combinatie van een avantgardistische klankwereld en een expressiviteit die aan Mahler en de vroege Schönberg doet denken. Één van de etiketten die critici soms op Rihms muziek hebben geplakt is dan ook 'Neoromantiek'. Net als romantici haalt Rihm zijn inspiratie vaak uit de literatuur, en hij heeft grote belangstelling voor de Duitse muziek en literatuur uit de Romantiek, met name Schumann.

In Rihms drie *Fremde Szenen* voor pianotrio (1982-1984), waarvan we vandaag de tweede horen, waart de geest van Schumann nadrukkelijk rond. Het 'vreemde' in de titel is volgens Rihm zowel van toepassing op de toehoorders als op de musici die het stuk spelen.

Toelichting 2/2

Zijn aanpak is wel eens vergeleken met de 'stream-of-consciousnesstechniek' in de literatuur, waarin een op het eerste gezicht onsamenhangende stroom van gedachten, gevoelens, stemmingen en verlangens van een persoon worden beschreven. Het resultaat is een vreemde, desoriënterende ervaring. Klanken die sterk aan Schumann doen denken, met name aan de wereld van zijn pianotrio's, klinken als het ware gefilterd en vervormd door dromen of hallucinaties. Rihm maakt daarmee 'zijn eigen portret van een reeds geërodeerde Schumann en van diens muzikale handschrift, een Schumann op wie al sporen van (muzikaal) verval zichtbaar zijn.'

Schumanns *Derde Pianotrio* op. 110 ontstond in 1851. Schumanns carrière was sinds de *Fantasiestücke* met de nodige tegenslagen verlopen. Sinds 1850 was hij dirigent in Düsseldorf, een functie die hij maar kort heeft kunnen vervullen. Hij miste de ervaring en de opleiding die bijvoorbeeld zijn vriend Mendelssohn wel van jongs af aan had gekregen, en had bovendien te lijden van psychische inzinkingen, met angstaanvallen, hallucinaties en depressies. Toch had hij in de voorafgaande jaren een indrukwekkend aantal grote werken weten te voltooien.

Ook het *Derde Pianotrio* heeft een grote, symfonische allure, en het is duidelijk dat Schumann inmiddels veel meer ervaring had opgedaan met het schrijven voor deze bezetting. In het dramatische eerste deel valt op dat de strijkers alle belangrijke thema's presenteren, anders dan in klassieke trio's, waarin de piano daar meestal een groot aandeel in heeft. Het tweede deel is een lyrisch duet van de strijkers, onderbroken door een fel en grimmig middendeel. In het Scherzo heeft de piano aanvankelijk de leiding. Het eigenlijke scherzo wordt afgewisseld door twee trio's, waarvan het materiaal sterk contrasteert met het scherzo-thema, zonder dat de samenhang verloren gaat. De Finale, 'met humor', is een rondo waarvan het refrein het karakter heeft van een feestelijke, vrolijke dans, maar dan met veel onverwachte accenten. In de coupletten duikt het thema van een van de trio's van het Scherzo weer op. De opzet doet denken aan de optocht van de laatste van de *Fantasiestücke*, maar dan met een veel sterkere samenhang van het geheel.

Hans Maas, 11 maart 2011

APK:

Luister ter vergelijking eens naar de volgende uitvoeringen van het pianotrio op. 110. Een volledige uitvoering (alle vier delen) was op YouTube niet te vinden.

Beaux Arts Trio deel 1: <http://www.youtube.com/watch?v=Qy3vo1q3Uao&feature=related>

Beaux Arts Trio Deel 2: <http://www.youtube.com/watch?v=-FB3OrAPRog&feature=related>

Paolo Giacometti e.c. Deel 4: <http://www.youtube.com/watch?v=Jhtv6siuzmU>

Randmeerconcert
Zaterdag 2 april 2011
20.00 uur Kasteel De Vanenburg, Putten

*Beethoven
Schumann
Rachmaninoff*

Mariana Izman - piano

Fotografie: Merlijn Doomernik

Agenda 2010-2011

- 1 zaterdag 18 september 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Ensemble Caméléon met Sonja van Beek en Joris van Rijn (viool), Joël Waterman (altviool),
Floris Mijnders (cello), Johan van Iersel (cello)
- 2 zaterdag 2 oktober 20 uur Zeewolde Open Haven
The Amsterdam String Quartet m.m.v. Teunis van der Zwart en Gijs Laceulle (hoorn)
- 3 zaterdag 23 oktober 20 uur Ermelo Lukaskerk
Riko Fukuda (fortepiano)
- 4 zondag 14 november 11 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Lisa Jacobs (viool) en Ksenia Kouzmenko (piano)
- 5 zondag 28 november 14 uur Nunspeet Hotel Vennendal
Doris Hochscheid (cello) en Frans van Ruth (piano)
- 6 zondag 2 januari 14 uur Nunspeet Hotel NH Sparrenhorst
Ensemble A(i)rco met Tiziana Pintus (viool), Naomi Peters (viool), Laura van der Stoep (altviool),
Ewout van Dingstee (cello), Rob Dirksen (contrabas), Céleste Zéwald (klarinet), Birgit Strahl
(fagot), Corina Lievers (hoorn)
- 7 zaterdag 22 januari 20 uur Ermelo De Dialoog
Yoram Ish-Hurwitz (piano) m.m.v. Aukelien van Hoytema (toelichting) 'Pelgrimstochten' van Liszt
- 8 zondag 6 februari 14 uur Nunspeet Hotel Vennendal
Lavinia Meijer (harp)
- 9 zondag 20 februari 11 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Judith Landman (fluit) en Bernd Brackman (piano)
- 10 zaterdag 5 maart 20 uur Zeewolde Open Haven
Orlando Kwintet (blaaskwintet) met Marieke Schneemann (fluit), Pauline Oostenrijk (hobo), Lars
Wouters van den Oudenweijer (klarinet), Bram van Sambeek (fagot), Ron Schaaper (hoorn)
- 11 zaterdag 19 maart 20 uur Ermelo Lukaskerk
vermeer Trio met Jeroen Bal (piano), Tjeerd Top (viool), Johan van Iersel (cello)
- 12 zaterdag 2 april 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Mariana Izman (piano)

Onze contactpersonen geven u graag informatie:

voor Nunspeet
dhr. W.J. Bömer E-mail: info-nunspeet@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 252968

voor Harderwijk
dhr. W. Molendijk E-mail: info-harderwijk@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 421704

voor Ermelo
mevr. H. van Manen-Aartsen E-mail: info-ermelo@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 563634

voor Putten
dhr. L. van Wijk E-mail: info-putten@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353842

voor Zeewolde
dhr. H. W. de Wit E-mail: info-zeewolde@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 036 5223272

secretariaat
dhr. R.G. Lemmens E-mail: secretaris@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 415593
Guido Gezellelaan 36, 3842 XM Harderwijk

financiën
dhr. H. Berkouwer E-mail: penningmeester@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0577 411242
Hertlaan 3, 8076 PG Vierhouten

concertcoördinator:
dhr. R.A. Norg E-mail: coordinator@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 551703
Margrietlaan 9, 3851 RS Ermelo

publiciteit/perscontacten:
dhr. M. de Lussanet E-mail: publiciteit@randmeerconcerten.nl

websitebeheer en
Randmeerconcertbrieven:
dhr. A.P. Kuiper E-mail: media@randmeerconcerten.nl

website Randmeerconcerten www.randmeerconcerten.nl

aanvraag programmaboekje, zie secretariaat of vul het formulier op de website in.

reservering concerten door abonneementhouders, zie website

Adressen van de concertlocaties:

Ermelo De Dialoog Raadhuisplein 4, 3851 NT

Ermelo Lukaskerk Landgoed Veldwijk 3853 LC

Putten Kasteel De Vanenburg Vanenburgerallee 13, 3882 RH

Zeewolde Open Haven Kerkplein 8, 3891 ED

Harderwijk Catharinakapel Klooster 1, 3841 EN

Nunspeet Hotel Vennendal Vennenpad 5, 8072 PX

Nunspeet Hotel De Sparrenhorst Eperweg 46 8072 DB

Zeewolde Open Haven Kerkplein 8, 3891 ED

Programma 2011-2012, onder voorbehoud

- 1 zaterdag 17 september 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Ruysdaal Kwartet met Jeroen den Herder (cello), Gijs Kramers (altviool), Emi Oho Resnick en Joris van Rijn (viool)
- 2 zondag 2 oktober 11 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
YooSeon Lee en Niek van Oosterom (pianoduet)
- 3 zaterdag 22 oktober 20 uur Ermelo Lukaskerk
La Rondine (blaaskwintet & piano) met Mariken Zandvliet (piano), Ingrid Nissen (hobo), Jeannet Landré (fluit), Sergei Dovgaliouk (hoorn), Nancy Braithwaite (klarinet), Jonathan Reeder (fagot)
- 4 zaterdag 12 november 20 uur Zeewolde Open Haven
Apollo Ensemble grote bezetting met 14 musici en Thomas Oltheten (fagot) *'Viel Spaß mit Mozart & Haydn'*
- 5 Zondag 27 november 14 uur Nunspeet Hotel Vennendal
Pieter Jan Belder (klavecimbel) met o.a. *'Goldbergvariaties'* van J.S. Bach
- 6 zondag 8 januari 14 uur Nunspeet Hotel NH Sparrenhorst
The Hague String Variations met o.a. Clara Kim (viool), Hannah Shaw en Veronika Lénártová (altviool), Clotilde Lacroix en Adrien Chosson (cello)
- 7 zaterdag 21 januari 20 uur Ermelo Lukaskerk
Amsterdam Ensemble met Eildert Beeftink (piano), Julia Tom (cello), Michael Hesselink (klarinet), Rosanne Philippens (viool)
- 8 zondag 5 februari 14 uur Nunspeet Hotel Vennendal
Felicia van den End (fluit) en Gwyneth Wentink (harp)
- 9 zondag 19 februari 11 en 14 uur Harderwijk Catharinakapel
Folke Nauta (piano) en Eva Stegeman (viool) met Huib Ramaer als verteller
- 10 zaterdag 3 maart 20 uur Zeewolde Open Haven
Hexagon Ensemble met Wout van den Berg (fluit), Bram Kreeftmeijer (hobo), Arno van Houtert (klarinet), Christiaan Boers (hoorn), Marieke Stordiau (fagot), Frank Peters (piano), Christine Ewert en Carol Linssen (acteurs)
'De lady Macbeth van Mtsensk' van D. Sjostakovitsj
- 11 zaterdag 17 maart 20 uur Ermelo Oude Kerk
Rubens Kwartet met Sarah Kapustin en Joe Puglia (viool), Roeland Jagers (altviool), Joachim Eijlander (cello)
- 12 zaterdag 31 maart 20 uur Putten Kasteel De Vanenburg
Willem Brons (piano)

Randmeerconcerten

klinken

als kamermuziek in uw oren!

randmeerconcerten